

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDASZATI, IPARI, KERSEKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:
hetenként egyszer, vasárnap.
Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.
A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.
Vidéken és Léván házhoz küldve:
Egy évre 5 ft — kr.
Hat órá 2 ft 50 kr.
Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.
Hivatalos hirdetések díja, a bélyegilletéssel együtt: 1—100 szög 1 frt. 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajczárjával számítatik. — E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.
Magán hirdetések: négy hasábos, petit sor egyzeri közléseért 7 kr. kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.
A Nyilt térben: minden három hasábos, garmond sor díja 20 kr.

Olvasóinkhoz.

A mai számmal kezdődik lapunk második évfolyama.

Egy év csak porszem ugyan a végtelenségben, de még is idő, melynek felhasználásával a társadalmi élet fejlesztését munkálhatjuk. Mi is megtettük a múltban kötelességünket, nem röpült el az év nyom nélkül felettünk; teljes mértékkel mutathatunk rá vissza: mert a letelt évben sok üdvös eszme született, sok nemes gondolat támadt, sok, igen sok érzelem lőn közössé, sok törekvés és munka harmonikus egészé: kötelességérzettel olvadt egybe.

Hány önzetlen, nemesen érző kebel érezte magát tette buzdítva egyes eszmék fölvetése alkalmával, hogy a nagy közönség s kedves megyénk s a vidék jólétének előmozdításához erejével hozzájáruljon.

Ami szerkesztőségünkötől is — komoly akaratban, erőben, munkában és igyekezetben csak telt: mindazt önfeláldozólag lapunknak szentelők. Jutalmat nem vártunk s nem kérünk. Bevételeink alig állnak arányban tetemes kiadásainkkal: mind a mellett, mi edzett erővel, soha nem laukadó munkakedvvel és szorgalommal lépünk a küzdőterre, hogy a jövőben is a vidék egyetlen organumát tehetségünk összerejével támogatassuk s keblünk teljes melegével ápoljuk, éltsük.

De meg vagyunk győződve, hogy a nagy közönség szerény lapunkat, mint szellemi életének hí tükret, hathatós pártfogása alá venni.

Szellemi életrealitásunk hőmérője lapunk fenállásával szoros kapcsolatban áll; ma már nem csak a külföld teremti a hírlapok özönét, de Magyarország egyes vidékeinek intelligens közönsége is belátja, hogy multhatlanul szüksége van egy, a vidék érdekeit különösen képviselő helyi közlönyre, mely napvilágra hozza az eszmét, kitarja hasábjait az eszmecserének, érleli, felszinen tartja mindaddig, míg végre az eszme a megvalósulás révébe jut.

Ha mi magunk, érdekeink hivatott védői nem gondoskodunk oly eszközök megteremtéséről, fentartásáról, melynek segítségével jólétünket leginkább előmozdithatjuk: ugyan kitől s honnan várhatjuk bajaink orvoslását, hiányaink pótlását?

Ily eszköznek kell tekintenünk lapunkat is, mely bejut főuraink szalonjaiba ép úgy, mint helyet talál köztisztviselőink íróasztalán; de szívesen fogadott vendég az a kunyhókban is, hol a szelid erkölcs meghonosítása mellett értelemre vezérli a népet, megismerteti velük a közéletet, felkelti bennük a kötelességérzetet, megtanítja őket a törvény tiszteletére s munkára, — jólétük alapforrására vezérli.

Ha mindezt figyelembe veszi a nagy közönség, lehetetlen azon közóhajnak megvalósulására nem törekednie: vajha minél többen érvényesíthetnék eszmeigazságukat a Bars hasábjain s minél számosabb olvasója lenne, hogy így a kettős célnak méltóan megfelelhessen.

Erre törekednünk kell!
Teljes bizalommal fordulunk ez iránt t. olvasóinkhoz s kérjük, hogy mindazok, kik szellemi erejüknek érvényesítésére hivatvák; adandó alkalommal szálljanak a sikra!

De miután minden irodalmi mozgalomnak kellő sikere az olvasó közönség számával is szoros kapcsolatban áll: nekünk oda is törekednünk kell, hogy lapunk minél szélesebb körű olvasó közönséget hódítson. Erre nézve szintén t. olvasóinkhoz fordulunk s kérjük: hassanak oda, hogy lapunk az értelmiség által felkaroltassék, sőt alkalmas uton-módon a nép kezébe is eljusson. Szokja majd meg a nép e vendég látogatását, mely a nép üdvét s boldogságát egyaránt szíven viseli.

Ezek után lelkes, intelligens közönségünk kezeibe helyezzük lapunk jövőjét; ápolja s nevelje azt aként, hogy az évről-évre erősebb góczpontja legyen a vidék művelt értelmiségének s így világosítója, vezetője lehessen a polgárságnak, tekintélyes védője a sérelmet szenvedőknek.

Végre tudomására hozzuk ez uttal is t. olvasóinknak: hogy az 1881. LX. törvényezikk értelmében egész Barsmegye- és Hontmegyének nagyobb részén megejtendő, a 300 frttól 2000 frtíig terjedő ingó s ingatlanok hivatalos árverése, januárhótl kezdve lapunkban fognak közzététetni.

Ezzel kapcsolatban fölhívjuk különösen a községek előjáróit, hogy az idézett törvény által célzott, árverést szenvedők előnyeinek biztosítása végett, lapunk hirdetési rovatát a lakossággal kellő időben megismertetni sziveskedjenek!

Az előfizetési pénzek beküldésének kényelmesebbé tételére már előző (52-dik) számunkhoz postautalványt mellékelünk. Kérjük azoknak minél előbbi visszajuttatását, annál is inkább, mert fölösleges példányokat nem nyomatunk s ennél fogva lapunkat a jövő évfolyamban csak a tényleges előfizetőink kapják.

Az előfizetési díj: egész évre 5 frt; fél-évre 2 frt 50 kr.

Tíz előfizető után a gyűjtőnek tiszteletpéldány küldetik.

A pártfogás mérve ítélet leendő fölöttünk: mi nyugodt lélekkel várjuk ez ítéletet.

A szerkesztőség.

K Ö Z Ü G Y .

A pénzügyminiszter körrendeletileg arról értesítette a törvényhatóságokat, hogy miután a vadászat megadóztatásáról szóló 1875. XXI. tcz. rendelkezéseinek módosítása tárgyában csak későbbben várható törvényhozási intézkedés, ennél fogva mindazon felek részére, kik az 1881. év végeig érvényes vadászati jegyek megújításáért, vagy pedig a jövő év első felében vadászati jegyekért folyamodnak: a jegyek félővre eső bélyegilleték lefizetése mellett 1882. évi június végéig terjedő érvényességgel lesznek kiállítandók. A vadászati jegyek kiszolgáltatása iránt szóló folyamodványok tekintet nélkül arra, vajjon ilyen jegyek az 1882. év első felében először váltatnak-e vagy pedig régi jegyek megújítása kéretik: egyaránt 50 kr. bélyegilleték alá esnek.

A magyar királyi belügyminiszteri körrendelete a színházi felügyeletre vonatkozólag. Azon nagymérvű szerencsétlenségek melyek a színház épületeknél a tűzrendőri szabályok, ugy ezek felügyelvények elhanyagolása folytán előfordulnak, a helyi hatóságoknak elutasíthatlan kötelességévé teszik, hogy a tűzrendőri szabályok által előírt felügyeletet, ugy előzetesen a színi előadások megkezdése, valamint folytonosan azok tartama és egyáltalában a színház épületek gondozása közül a

legszigoribban gyakorolják. Addig is, míg ez érdekek újabb tapasztalatok alapján egy külön szabály fog általán kiadatni, felhívom a törvényhatóságot, hogy intézkedjék, miszerint a színház épületek minden szükséges oltó eszközökkel, elegendő vízmedencékkel, folytonosan el legyenek látva, a kijárások ugy legyenek szerkesztve, hogy könnyen felnyithatók váljanak, a világításra, egy általában, de különösen pedig nagyobb világítások, vagy tűzijátékkal összekapcsolat előadások alkalmával kiváló gond fordítottassék, s ott hol légszesz világítás használtatik a folyósókon és kijaratoknál szükség esetére elegendő olajlámpák is készen tartassanak és meggyújtassanak; ott, hol tüztöltők vannak, azok gyakorolják a rendőri személyzetten kívül szintén a felügyeletet. Oly színházi helyiségekben, hol a szükséges tűzrendőri intézkedések nem foganatosíttatnak, az előadás meg nem engedendő. Budapest, 1881. évi decemberhó 11-én, T i s z a m. k.

Társadalmi gazdaszat.*)

II.

Az individualismus hatása a gazdaszat folyamataiban. A gazdaszati élet folyamataiban az individualismus szintén a mechanikus erőket juttatta uralomra.

A termelés azon organikus folyamatból, mely a természeti lét dolgainak az emberi élettelélok feltételeivé, alakítására irányul, a tőkének, mint a termelés anyagi erejének szolgálatába vonásával, míg a termelés tulajdonképi ereje az emberi szellem czél-tudata — azon társadalom ellenes mechanikus folyamat lett, melyben a tőke anyagi ereje az uralkodó elem, s az ember nem több egy mechanikus tényezőnél, egy gépezet holt csavaránál!, minek következménye, hogy a mechanikus világ alaptörvénye a nehézkedés jutván érvényre, a termelésben is a tőkenagyítás törvénye („Grössengesetz des Capitals“) jut uralomra, melynél fogva a nagyobb tőke elnyeli a kisebbeket!

A forgalom azon organikus folyamat, mely szerént az, az emberi élettelélok feltételeit szolgáltatva át a fogyasztóknak: ez által a termékből javat alkot s annak értékét szerez.

A míg ezen folyamat a közös hivatás szellemében történik, biztos mert valódi tényleges alapokon t. i. az emberi élettelélok feltételeinek érzeten szükségletén s ennek hivatásszerű szolgálatán nyugszik az; hanem a mint az individualismus szellemében a forgalom csak mint az érdek által vezetett nyereséges üzlet fogatik fel, elvesznek azon biztos alapok, s a féktelen spekulatív azon szédítő áramlata jut érvényre, mely a forgalmi krisisek, tömeges áldozatokat elnyelő, iszonyu társadalmi betegséget vonja maga után.

A forgalom éltető alapját képező hitel féktelen spekulációra való kihasználása szinte hason jelenséget, a hitelkrisist vonja maga után, mely még szélesebb körökre terjeszti ki vészteljes hatását s még mélyebb nyomokat hagy maga után, mert megszűnván a bizalom, megszűnik a hitelletet a legalsóbb régióig lefelé; míg a forgalmi krisisek határai közvetlenül csak az üzleti élet legfelsőbb regioiban érvényesítik leginkább romboló hatásukat.

A fogyasztás azon organikus természetéből, mely-nél fogva az egyttal termelés, re p r o d u k t í v i t á s, az individualismus terjedtével a reprodukтивitas organikus ténye kivész, s mindinkább terjed az improduktív fogyasztás: a vesztegetés.

A tőkenagyítás törvénye folytán egyes kevesek kezében halmazódik föl a vagyon, melyet társadalomszerű módon fogyasztani nem képesek tulajdonosai, míg másrészt e vagyont teljesen nélkülöző tömegek az emberi, méltó létezésre, legszükségesebb fogyasztásra sem képesek: ez a nabolismus és pauperismus két egymással járó utálatos társadalmi fekélye az individualismus által áthatott társadalmi életnek.

A fogyasztás alapjául szolgáló népesség állapotai hí tükret képezik a gazdaszati viszonyoknak. A nabolismus és pauperismus gazdaszati betegségei ép ugy képeznek népességi-betegségeket, mindkettő gyökere-

*) Mutatvány szerző „Társadalombölcselet” alapvonalai” sajtó alá rendezett művéből.

ben támadván meg a népességet, A nabolismus természeténél fogva excentrikus . . . élvekre ingerelvén a népesség szaporodását annak forrásában támadja meg. Különböző is a féktelen élvágy folytonos kielégítése nem hogy oltaná a szenvedélyt, hanem élesíti azt, ezen lélektani tény okozza azon gyáva lelkületet, mely a féktelen élvágy azon táplálója a nagy vagyon megszerzésétől, szétdarabolásától félve, a házasságban való társadalomszerű kielégítésétől való idegenkedésre, az agglegényi életre vezet, úgy hogy a nabolismus rendszeren házassági absztinenciával jár karöltve. (Róma).

A pauperismus hatásai ép az ellenkező véletelt mutatják (t. i. a könyechü procreaciót és korai házasságot). De a modern industrialismus gócpontjai népességének iszonyu nyomorúsága, physiologiai alkatát látva, a borzalom és iszony kitörülhetetlen emlékeit kell magunkkal vinnünk. A modern individualismus gazdasági rendszerének ezen gyümölcseit látva, nyerjük hű képét az „érdek“ elvén alapuló modern gazdasági rendszernek. Ezen látvány képes minket leginkább meggyőzni a gazdaságnak, a társadalmi gazdaságat organikus eszméje szellemében való felfogásáról, melynek éltető lelke szemben az individualismus „érdek“ elvével a közös céltudat eszméje, metaphysikai rendszerünk alapelve.

dr. Kiss Mihály.

Bars megye törvénhatóságának közgyűlése.

Bars megye törvénhatóságának bizottsága Székelyi Mátyás István főispán elnöke alatt, december 15-én tartá a múlt évben utolsó rendes évnegyedes közgyűlést.

A közgyűlés folyamán következő nevezetesebb ügyek nyertek elintézt:

1. Az 1882 év január 1-sővel kilépendő közigazgatási bizottsági tagok, névszerént Büttner Emil, Dillesz Sándor, gr. Migazzy Vilmos, Samassa Adolf és Stumegh János helyeinek szavazat lapokkal való választás utján betöltése napirenden lévén, a kiléptet bizottsági tagok legtöbb szavazatot nyervén, újból megválasztottak.

2. Az igazoló választmányba felkiáltás utján újból megválasztottak: Büttner Emil, Morvay György, Leidenfrost László, Dióssy József és Samassa Adolf; a főispán által kinevezettek: elnökül, Rudnyánszky Tiszta, alispán; tagokul, Dombay Vilmos, Kosztolányi Sándor és Szirányi Sándor.

3. A közigazgatási bizottságba tiszti ügyészi helyettesül megválasztott Morvay György, megyei tbli. tisztiügyész.

4. Dr. Gasparetz Béla és Dr. Csáp Miklós orvostudori okleveleik kihirdetettek.

5. Paulik Béla megyei várnagy tbli. szolgabíróvá neveztetett ki.

A belügyminiszterium 45.571 sz. a. kelt intézkedéssel

a) a halászati jog gyakorlására, b) a születés engedélyezésére c) a husmérés körül felmerülő visszaélések korlátozására, d) a marhavásár piacok rendezésére, e) a ló, sertés és szarvasmarha tenyésztés emelésre, f) a törvénytelen gyermekek nyilvántartására vonatkozó — törvényhatósági — valamint g) Ujbánya városnak a területén elkövetett s a büntető törvények által nem érintett cselekményekre s választásokra; h) Kőrömez városnak a tiltott szerencsejátékokra, i) az ebadóra és ebtartásra, k) az építkezésre, s végre:

6. Léva városának az országos és hetivásárokról eladás végett beszállított gabona eladására vonatkozó szabályrendeleteket jóváhagyván, azok életbelépésére céljából teendő további intézkedésekkel a megye alispánja bizatott meg.

(Vége köv.)

Különfélék.

— Főhívás. E számunkkal lépünk lapunk II. évfolyamába. Kérjük t. előzetőinket, miszerént a lap megrendelésére vonatkozó b. intézkedéseiket — mielőbb eszközölni sziveskedjenek, annál is inkább, mivel tetemes kiadásaink miatt, ez évben fölösleges példányokat nem nyomatunk s így lapunkat csakis tényleges előfizetőinknek fogjuk megküldeni.

— Boldog újévet! Midőn jelen számunkkal megnyitjuk az újévi folyamatot, nem késünk, t. olvasóinknak színté üdvözlőnként tolmácsolni!

— Az országos nőparkiállítás végrehajtó bizottsága a napokban küldé meg a kitüntetési érmekeket s okmányokat a lévai végrehajtó bizottság elnökének kézbesítés végett. Kitüntetést nyertek, és pedig díszoklevelet: Rimanóczy Antonia, mint a vidéki végrehajtó bizottságok egyik legtevékenyebb s legbuzgóbb elnöke; ezüstérmet: Jónás Deborah; bronzérmekeket: Szilassy Ida, Prokopovszky Anna, Kubinyi T. Koroda Mariska, Ehrenfeld Gizella; dícsérvokmányokat: Juhász Lászlóné, Mohácsék Antonia és Medveczky Henriette.

— Nagy-Surányi répacukorgyár. December 22-én tartott nyilvános árverés alkalmával, néhány más, a telekkönyvben bejegyzett birtokrészek kivételével, a gyár minden hozzátartozóival együtt az Angolbank által 330,000 frton vétetett meg; a többi fekvőségeket körülbelül 10,000 frt. folyt be. Mint árverezők jelen voltak: az Angolbank, a bécsi hitelintézet, Nemzetbank, Hatvani Deutsch Bernát, a magy. kir. kincstár és a Primavesi cég. Tényleg csak az angolbank, Dr. Bloch és Hatvani Deutsch Bernát Dr. Veinmann Fülöp kir. körjegyző által képviselve, vettek részt az árverésben; a többiek semmi ajánlatot sem tettek. A nyitrai Lapok értesítése szerént az angolbank a gyárat Hatvani Deutsch Bernátnak fogja átadni, aki az üzletet nemsokára megkezdendi. A gyárátadására vonatkozólag mi még semmi bizonyos nem tudunk;

a surány-lévai vasútra vonatkozó terveink kivételére nézve sajnós, ez idő szerént újabb reményt nem táplálunk.

— A lévai kaszinó 1881. évi decz. 24-én tartá évi közgyűlést. A választmány jelentése szerént az együletnek ez évben 116 tagja van, kik közül 97 rendes és 19 bejáró tag. Az évi bevétel: 2179 frt, 52 kr. A kiadás: 1617 frt 34 kr. Pénztári maradvány: 563 frt. 18 kr. A közgyűlés elhatározta, hogy a jövő év folytán az együleti könyvtárra 200 frt fordítsanak. Járatott a kaszinó a múlt évben 17 lapot. Ezekből 9 napi és 8 hetilap volt. A tisztújítás következtében eljutott meg: elnökké, Dr. Brach Ferenc; igazgatóvá, Gyenes József; aligazgatóvá, Konkoly Sándor; pénztárnokká, Babusik István; ügyvéddé, Hubert Vilmos; jegyző és könyvtárnokká, Jaross Ferenc választott meg. Választmányi tagokká pedig: Belesák László, Bobok György, Boleman Ede, Csekey Flóris, Ehrenfeld Jakab, Dr. Frommer Ignác, Levatic Gusztáv, Levatic Márton, Mácsay Lukács, Dr. Medveczky Károly, Nemesek Gyula, Névény Sándor, Dr. Pólya József, Svarecz György, Schleifer Armin, Szabó Lajos igazgató, Szabó Lajos lelkész, Tóth Zsigmond.

— Fölégetett községi iratok. Hont megye Szalka mezővárosában multhó 23-án éjnek idején a közjegyzői irodát ismeretlen tettesek feltörték s az ott levő iratokat, telekkönyveket és kataszteri íveket elégették. A gaztett elkövetésére hihetőleg az vezette a jó atyafiakat, hogy a telekkönyvek átalakítása éppen folyamatban van.

— A lévai műkedvelői előadások rendező bizottságának kimutatása szerént az előadások összes bevétele: 500 frt.; kiadás 295 frt 85 kr.; a tiszta jövedelem 204 frt 15 kr. volt. A kiadás tetemes, de mint értesülünk: szini kellékekre a szokottnál nagyobb beruházások tétettek.

— Gyermekmenedékház Nyitrán. A nyitramegyei menedékház létesítése tárgyában hozott közgyűlési határozatot a belügyminiszterium jóváhagyta. E szerént a megyei kényszer dologház alapja a nevezett intézet fölállítására fog fordítottatni, és ez alából a gyermekmenedékház részére a nyitrai ugynevezett Tejfülös-féle ház 6900 frt értékben már meg is vásároltatott. Most az alapszabályok megállapításán dolgoznak s hihetőleg még ez év vége felé meg is nyitattik.

— Az országos nőparkiállítás által kiküldött felszólamlási bizottság pénteken tartotta utolsó ülését, melyben az elveszett tárgyakért nyújtandó kárpótlási összegeket véglegesen megállapította. A megállapított összegek az illetőknek a kiállítási pénztár által megküldetnek. Az elintézés azért késétt oly soká, mert több tévesen címzett tárgynak a visszaküldésére kellett várakozni, sőt sajnósan tapasztaltatott, hogy számos tévesen címzett küldemény még a mai napig sem érkezett vissza. Daczára ennek az elintézés mégis azért történik most, mert a bizottság az agendákat nem akarta a jövő évre átvinni.

Tárcza.

Szellemidézők. *)

Mindenki hallott már önök közül t. olvasóim a spiritizmusról, a szellemidézésről. Mindenesetre ismerik az ő tanukat a mediumokról, tudják azt, hogy minden nagyobb városban vannak már társulataik és hogy ezek titkos és nem titkos tagjainak száma ma már annyira megszorodott, hogy felér egy kis hitfelekezettel.

Azért nem is fogok én most ezekről beszélni, csupán egy kis történetet szándékozom elmondani.

Meghívást kaptam egy alkalommal estélyre egy fiatal színésznőhöz. Színésznőtől s különösen fiataltól mindig szívesen szoktuk azt elfogadni.

Édes anyja volt a házi asszony. Nagy társaság helyet csak néhány bizalmas meghívókat találtam, a vacsora is igen egyszerű volt. A dolog megvallom, kissé meglepett annál is inkább, mivel a meghívottak arcán bizonyos ünneplőességet, bizonyos komolyságot véltem fölfedezni. Miért lehet ez?

Nem sokáig kellett kíváncsinak lennem, mert alig végeztük a theaszt, házi asszonyom jött hozzám: Boecassa meg uram — szólott hozzám — hogy önnel meghívásunk tulajdonképeni okát nem tudatunk. De megvallom féltünk, hogy azt tudva, alig fog fölkeresni bennünket.

Néhány szót akartam szólani, de ő közbevágott. — Van-e önnek erős idegze? — Biztosítottam róla, hogy nagyon erős van, s bármilyen felindulás sem árt meg.

*) E tárgyról a Budapesti Szemle legutóbbi decemberi számában olvassunk egy tudományos cikket. Cox angol tudós szerént egy külön, általa ugynevezett psychikus erőnek kell e tünetmenyeket tulajdonítani, a melyet nem lehet a magnetizmus és electricitással azonosítani. Szerinte az asztaltánczolt-tánczok nem kell nagyon sok kéz, némely ember jelenléte elősegíti, másik hátráltatja a mozgást s az asztal mozgásai megfelelnek egy vagy több némely kifejezett akaratanak Cox szerént, hogy ilyes tünetmenyek előállhassanak mindig egy psychikusra, vagy medúrnára van szükség. Ilyen találkozik mindennemű koru és műveltségű emberek között. Öbéli gyermekek néha jobb psychikusok, mint felnőttek. Igen sok ember bírhat ezzel a képességgel, kinek azt nem volt alkalma fölfedezni. Ez a titkos erő csak úgy nyilvános, ha más személy is van jelen a psychikuson kívül. A jelenlevőknek szoros lánczolatot kell képezni. Az asztal és környező butorok mozdulataiból értelmes feleleteket lehet venni, de ez soha sem valamely elhaltak szelleme, hanem mindig a jelenlevők valamelyikének akarata, tudomása, sejtelme. Végre Cox azt állítja, hogy az ilyen medúra, vagy psychicus rendszeren hypnotikus, vagyis delejes álom. Mind a tárczánk közleményével eléggé meggyegek. — Szerk.

— Még egyet, tud-e ön komoly lenni? — Igen.

— Ugy hát jöjjön. — S bevezetett néhány termen keresztül egy kis, pusztá, félig megvilágított szobácskába. Már ott találtuk a kis társaságot. Nők és férfiak felváltva álltak körül egy könnyű, festetlen fenyőasztalkát. Kezeiket gyengéden tették az asztalra, mind egyik érintvén szomszédjának kezét, hogy így egy szakadatlan láncz keletkezzék. Engem leánya mellé vezetett, míg ő velünk szemben állt be a sorba. Kért, hogy legyenek komoly s ne beszéljék.

Amint elhelyezkedtünk kezdetét vette a — várakozás. Mindenkinél arcán feszült figyelem volt látható. Alig néhány perc múlva, hogy az asztalt körül álltunk, az elkezdett recsegné-ropogni, ujjain hegyében pedig bizonyos zibongást éreztem, mintha villany-szikra ugranék át egyikből a másikba. Még néhány perc s az asztal elkezdett mozogni jobbra-balra, mindig erősebben és erősebben, végre teljes erővel tánczolt.

Bizonyos öröm volt látható az arcokon.

Nekem is nagyon tetszett ez a jelenet, amint egy férfiakból és nőkből álló társaság komolyan, csaknem félve körül vesz egy tánczoló asztalt. Most néhány szót szabad volt váltanunk.

Legelőször is én adtam kifejezést abbeli szerény nézetemnek, hogy szerintem valaki mozgattja az asztalt. — Általános felháborodás követte szavaimat. Házi asszonyunk kért, hogy figyeljek jól. Mindenki hátra állt az asztaltól, úgy, hogy csupán a kezek érinték azt, azok is épen csak hogy érinték s az asztal mégis oly erősen tánczolt jobbra-balra mint azelőtt. Kénytelen voltam elismerni, hogy az asztal valami benső erő folytán mozog.

Ez azonban csak a bevezetés volt. Mindenki ismét elkomolyodott. Házi asszonyunkra figyeltünk, ez kissé fátyolozott hangon kezdé el:

— Kedves apám szelleme, kérlek jelenj meg . . . (Egy kis pauza.) Ha megjelentél, forogjon az asztal háromszor jobbra.

De már ezt alig tudtam kiállani. Komoly emberek közt, művelt körben ilyesmivel foglalkozni, egy kissé soknak tartottam. Csak vártam, mi fog most történni. Az asztal oly gyorsan fordult háromszor, hogy alig tudtunk kitérni utjából.

— Köszönöm kedves apám, hogy megjelentél. Kérlek, felelj nekem, leányom sorsáról akarlak megkérdezni. — A leány bizonyos félnépszerűséggel nézett anyjára.

— Először is mondd meg, boldog lesz-e leányom? Ha igen, menjen az asztal az ajtó felé. — Az asztal ment az ajtó felé. Köszönöm.

— Mint színésznő fog-e magasra emelkedni, lesz-e hirneve, dicsősége? Az asztalnak balra kellett fordulni, ha úgy lesz, s az csakugyan balra fordult. A leányra néztem, arca kigyuladt az örömtől, a művészet tüze villant meg szemében. Ezt már ő köszönte meg.

Azután az asszony sorba vett mindnyájunkat s kikérdezte az öreget sorsunkról. A leányokat jövőbeliükről, hogy mikor mennek férjhez (a számokat az asztal lábával ütötte ki) az asszonyokat leendő gyermekeikről s a szellem felelt hűségesen minden diskret és indikrét kérdésre. Valahányszor azonban halálról volt szó, mindannyiszor megtagadta a feleletet, az asztal megállt.

Figyeltem nagyon jól, hogy ellesem az asztal titkát, de meggyőződtem újból, hogy az asztalt csakugyan senkisé megzattja.

A társaságból többen kiálltak, utójára csak három maradtunk s az asztal mégis mozgott. Bizonyos izgatottsággal álltam ott, mintegy megbüvölve. Éreztem, hogy minden tudományom cserbenhagy, nem tudom a látottakat megfejtetni.

Kis ideig maradt még együtt a társaság. Egy nyulánk értelmes arcu mérnök és egy szemtüveges alacsony termetű professor ép akkor fejtegette:

— Amint nők és férfiak érintkeznek s kezeiket összetéve lánczot képeznek villanyfolyan keletkezik, — érezhette ön is, amint ujjai zibongani kezdetek — a villanyfolyam az asztalban delejességet indikál (hisz tudja ön, hogy még a szalmaszálban is keletkezik keresztdelejesség), a tasztítás és vonzás következtében az asztal mozgásba jő. Ez az egész.

— Igen uram, de ön elfelejti — veté utána a mérnök — hogy az asztal előre-hátra, jobbra-balra mozgott, majd megállt, amint ép a szellem parancsolta.

— Nem felejtettem uram, de ezt megfejtetni a tudomány mai állása mellett alig lehetséges. A physiologia még nem tudja teljesen kimutatni a viszonyt, amely az emberi lélek, vagy jobban mondva az emberi akarat és az emberi test között van, nem tudja kimutatni a szellem hatását az anyagra. En azt hiszem, hogy amint a kérdés föladatott, mindegyikünkben keletkezett rá, talán öntudatlanul is válasz. A többség akarata adja meg a villanyfolyam irányát s az irány szerént megy az asztal jobbra, vagy balra.

Bars megye északi részének tanügyi állapota festésére azon — velünk született vágy — lelkesít, vajha azon benyomásokat, melyeket bennem eredeti minták kellettek, jelen soraim által t, olvasóimban is felkelthetném; így pangó ügyünk előbb uyerhetne lendületet.

Hegy nevezett hely tanügyeinek jámbor és elégedett voltát csekély magam czikkének kell megzavarania: ne tekintse azt senki egyéni viszketegnek, hanem tekintse annak, ami valósággal lenni akar, tekintse az ügy előbbrevitelére irányzott törekvésnek.

Magam vagyok legelső annak elismerésében, hogy helyi-elyi erősen polemikus irányu voltam; előre megvallom, hogy azok a miket irtam nem csak úgy véletlen jöttek tollamba. Szándékosan írok e tárgyban oly kihívólag. Minél többen fogadják el kihívásomat: annál jobb lesz az ügyre — Bars megye népiskola tanügyére nézve.

Tanügyi állapotunk bizonyítja, hogy a physikai élet lehetetlenségi törvénye, a szellemi életre is kiterjeszti hatalmát. Valamint a gazda, a földmivelésben apja, a varga-inas mesterségében mestere, ép úgy Bars megye északi részének tanítósa a régi iskola-mesterek nyomdokait követik; sokan közülük tehetetlenek, mert állapotukat önmaguktól változtatni nem tudják.

E konservatív állapot, e „régiben maradás“ ténye, e megrögzött rossz szokás, mely a tanítói hivatás lelkiismeretes betöltésére czélzó, tovább képző eszközöket a zsebben levő diploma s az ügy rovására elveti: a lehetetlenség nyilatkozata, mely művelődésünk legnagyobb akadály.

A 60-as évek hatalmas tanügyi mozgalma a tanügyi vesztéglését megszüntette, s a kölesönös erő megadta az áldásos előhaladás feltételeit. E mozgalomtól — fájdalom — távol maradtunk, vagy ha részt is vettünk: szendergő állapotunk felébresztésére gyenge vala az erő. Mint a lecsörtető bérczi patak zápor által megnövelt tömege és folyási sebessége medre tehetetlen, rögzös, nehézkes sziklaromjait, melyek hatalmas csapkodásainak tovább ellent állni nem tudnak, meg-lóditja, legördíti, s ezek, akadályokat leküzdvé, forrva, pezsegve törtetnek előre: ilyen vala az említett tanügyi mozgalom, mely elemeit messze nemes czél felé haladni képesítette. A mi tömegünk távol maradt e sodró vonaltól, vagy gyenge vala a patak hatalmas csapkodása, hogy tömegünket mozgásra képesítette volna; jelen, rendes nyaldozása, faldozása csak leválasztott kis darabkáit hengergeti tovább, az egész tömeg előre törtetésére gyenge már az ereje. Egy új lökés, egy új erő még mozgásra bírhat!

Tanügyi művelődésünk legnagyobb akadály a

idő után katonai végelbocsajtást nyervén, Milanóban az ottani színház zenekarában nyertem alkalmazást. 1852-ben megnősültem és három gyermeknek atyja vagyok. 1864-ik évben Görögországba lettem hívva, hova családjommal együtt átköltöztem és 1869-ig ott maradtam. Ezután Konstantinápolyból kaptam meghívást és mint zenész mai napig is ott foglalkozom. Fivéreim voltak névszerint: Mihály és István idősebbek, a fiatalabb pedig József. Hogy mi lett belőlök arról nincs tudomásom, de nem is lehet, mert kutatni őket képtelen vagyok. Kérem tehát a mélyen tisztelt Elöljáróságot, hogy ha méltóztatnék engem fivéreim hollétérol tudósítani, becses feleletet várva maradok a mélyen tisztelt Elöljáróságnak alázatos szolgája. K a t s e r I m r e. Konstantinápoly 1881. decz. 12-én. Az adress stb.

Rövid hírek. — Császka György szepesi és Schuster Konstantin kassai püspökök a val. belső tikos tanácsosi méltóságot nyerték. — Petroleum forrást fedeztek fel a Székelyföldön, Kézdi-Vásárhelyen. — A monarchiánk és Románia közt fenálló konfliktus, mint hivatalos helyről írják, a román kormány egy kielégítő nyilatkozata alapján elhárítatott. — Blaskovics János némethi plébános meghalt. Béke lengjen porai felét! — Az 1882-évi államköltekevetés. Ö s s z e s k i a d á s, a pénzügyi bizottság megállapítása szerint: 325.656,881 frt Bevétel: 299.455,214 frt. Hiány: 26.201,667 frt. — Az Adria magyar tengeri hajózás részvénytársulata megalakult, összes részvényeinek értéke 2.500,000 frt., az országos bank pénztáránál befizettetett. — Uj részvénytársaság. Budapestén chrom- és kőszéntelepek művelése, valamint egy nagyobb szerü gyár chromsavas káli gyártása végett alakult egy társulat: alaptökeje: 1.400,000 frt aranyban. — A házaló kereskedés Komárom városa a maga területén eltiltotta. E határozatát a földmivelési miniszter helybenhagyta. — A világ legmagasabb hölgye Müller Anna, szül. Halléban, kora 15 év, magassága 7 1/2 láb. A magas kisasszony még reményt nyújt arra, hogy magasabb is lesz, mert még egyre nő. — Türr az örlési adó behozatalát indítványozta, mely 15—20 millió frtot jövedelmezne. — Széchenyi Béla gr. atyja iratait az Akademiának ajándékozta. — A szegedi új színház 400,000 frtba fog kerülni. — A vallás és közoktatási miniszter által kibocsajtott, legújabb jelentés szerint, Bars megyében az iskolalátogatók száma aránylag legtöbb; t. i. 90—94%.

Apróságok. X. gazdag tőkepénzes sétál a köruton. Egy koldus alamizsnára nyújtja kalapját. Beledob két krajczart. Az Isten adjon ezerannyit helyette! — fohászodik a koldus. X. ur egypár lépés téve, hirtelen megáll s gondolkozik egy pillanatra: — Ah igaz, az épen 20 frtot tenne, nem rossz kseft!

Szívazott a diák s ezzel diesekedni mert, tanára meghallotta s rákiált: hogy hol vette? — A kofánál! — Mit, a kofa már szívtart is áru! — Nem kérem, szívtát. A szócsera s rossz hallás kiengesztelődést szült.

Az elmulás, a megsemmisülés bus gondolata az élet keserű s gyakran szentségtelen harcában titelen-mel biztat, s kitartással ruház föl, s délibábos örömeink, gondtalan jólétünk gyakran tűnő napjaiban mértékletességre és erényességre kötelez. . . . Összes fáradalmainkat megédesíti az édes tudat, hogy lelkünk halhatatlan! . . . De hogy hinni tudjunk a halhatatlanságban szükséges tanulmányozni a halált! . . . Mert a halál itélet! . . . Ha elfogadjuk, hogy az élet álom melyből ébredésünk ott lesz a tulvilágon, elmondhatjuk, hogy az emberi élet végtelen. S ha ezt hisszük, ha elfogadjuk, hogy az emberi lélek halhatatlan, akkor boldogok vagyunk, amely érdemnyben s a mennyiben egy földi halandó boldog lehet; mert boldogtalanságunknak egyik főforrása mindig ott keresendő, hogy nem tudjuk megkülönböztetni a valónak világát a költészet világától, hogy lelkünk tiszta kék egét néha a kétely felhője borítja. . . . Ó, mert a kétely felforgatója minden szépnek, minden szentségnek, melynek szentélyébe a szív kulcsa vezet!

Jaj annak, kivel a kétely ördöge játszik, mert a kétely viharja a tengeren végig sikoltó viharból is nagyobb, mert a vihar után nincs nyugalom; a sötét éjre nem derül reményenyal biztató hajnal; a kételyt nem váltja fel a hit — és a fájdalom nem talál vigasztalásra, ha csak nincs szívünkben — szerelem!

Csillagatlan éi az élet szerelem nélkül — mondta a híres spanyol Castelar. A szerelem ellensúlyozza összes tehetségeinket, megédesíti szenvedéseinket, s a felejtés jótékony bolzsamát csöpögteti sebeinkre, és egy pontban, szeretetünk tárgyában összpontosítja az egész világot, az egész mindenséget (Eötvös.)

Csak így van érdeménye a szerelem mindenhatóságának, s csak ebből kiindulva mondhatta Petőfi. A szerelem mindent pótol, s a szerelmet nem potolhatja semmi. . . .

A szerelem végtelen . . . a szerelem halhatatlan. . . . De nem az a szerelem, mit amindennap emberei e névvel neveznek, az nem egyéb mint egy szikra a menyői fényből. A szerelem — azt mondja ragyogó tollu Kölcseynek, — ami e látszó és nem látszó világot által, és keresztül lehelli, a szerelem az, ami az ifjunak ingert ad szét nézni maga körül, szomjazni ismeret után, meleg részvétellel függni az életben, keblében lánggá nevelni a szikrát, s minden képreményt és gondolatot varázsszinben állítani fel. . . . A szerelem, e szellemi,

— **Hymen.** C z i r o k István, verebélyi kereskedő, deczember 26-án eljegyezte a megyénkben közbeesülésnek örvendő B e n k o v i t s Imre urnak kedves, fogadott leányát, G r o s z Matild kisasszonyt.

— A lévai dalegylet f. hó 8-án szinelőadással egybekötött dalestélyt rendez. Előadják: A czárnó foglya című 2 fölvonásos vígjátékot, Bayardtól. Szereplők: Nemecekné urh., Kabina Modesta k. a., Medveczky O., Jaross F., Konkoly S. és Kaszaniczky K. urak. A dalegylet pedig éneklő: Dalra fel, Huber K.-tól; Népdalátirat. Huber K.-tól; Párizs ifjai. Belépti díj: 1 frt 20, állóhely 1 frt. Az előadást, mint a meghívón látjuk táncz követi.

— A Ringszínház égése folytán segíyre szorultak részére oly nagy mértékben folyt az adakozás, hogy már eddig körülbelül 1 és fél millió frt folyt be. A segílyre jelentkezők száma 170, kik közül: 104 gyermek és 66 idős ember. Egy segílyt igénylőre tehát jut körülbelül 7—8000 frt. Ez oly töke, melyből akár gyermek nevelést, akár öregebbek, tisztességes ellátása tökéletesen biztosított.

— **Varsói katasztrófa.** A Schl. Ztg. közlése szerint: A sz. kereszt-temploban decz. 25-én az istentisztelet alatt egy zsebtolvajt fogtak el, a ki hogy a bajból meneküljön, tüzlármát esapott. Erre páni rettegés és borzasztó zavar támadt. A nagy tolongásban 32 egyént agyonnyomtak és körülbelül 100 egyént megsérült. A közelben levő szt. Rökus-kórházba szállították a holtakat és sebesülteket. Az első felindulás lecsendesültével, mikor a hamis tüzel okait kutatták, az a hír terjedt el a nép közt, hogy a tüzlármát és az ennek következtében támadt szerencsétlenséget egy zsidó okozta. Ennek következtében dél óta zsidóhajsztot támasztottak, melynek végső kimenetelét még nem lehet meghatározni. A különböző, zsidók által lakott városrészekbe vonult a néptömeg, mely inkább ittas állapotban lévő fiataliságból állott, s ott erőszakoskodásokat kezdtek a zsidók ellen. A marsal és sörfőző-utczákban, valamint a vaskapunál már fel is dultak néhány boltot. A rendőrség és a esendőrök a helyszínen vannak s remélik, hogy sikerülni fog nekik a lázadást csirájában elfojtani. Mindazonáltal ez időszerént még nem lehetnek uraivá a felbőszült népesoportoknak. A zsidók a legtávolabbi városrészekből összerohannak, hogy ha kell, segílyökre legyenek hitsorsosaiknak. A zavargók közül 1700-at elfogtak.

— **Érdekes meglepetés.** Az öreg Kátser bácsi, Szt.-Benedek városának 31 éven át volt jegyzője, rég holtakn volt testvérétől, a városi előljáróság utján e levelet vette: „Mélyen tisztelt Elöljáróság! Azon boldog reményben élek, hogy mélyen tisztelt Elöljáróság ezen soraimat rosz néven nem veszi és kegyes feleletre, engem méltatni fog. En alulírott, néhai Kátser Károly szent benedeki polgár-ház- és földtulajdonosnak 1813. évben született fia vagyok. Az 1831-ik esztendőben a cs. kir. Bakonyi 33. számú gyalogezredbe soroztattam és az ezred zenekarában tizenegy évig működtem. Ez

— Ez a theoria uram nagyon valószínű, annál is inkább, mert alkotmányos országban élünk, ahol mindig a többség szavazata a döntő.

A professor dühösen hagyta ott a mérnököt. Én pedig hangosan felkaczagtam.

Másnap látogatást tettem a családnál. Az asszony beteg volt. Az éjjel hirtelen rosszul lett, delejes álomba esett s azóta eszméletlenül feküdt. Többször megszo-kott az nála történni, s az esteli izgatottság határozot-tan előidézte.

Csak a leánynyal váltottam néhány szót. Kifejeztem részvéteimet édes anyja iránt. Mondottam, hogy mily nagy benyomást tett reám is az esteli jelenet s kérdeztem tőle, hisz-e ő a látottakban. Zavarba jött, eszébe jutott az esteli jövendölés, jövőjére gondolt s kipirulva, pathosszal mondotta. Hiszek uram! —

Még csak három év mult el azóta. A kezdő szí-nésznő, ma az ország második fővárosának legelső dráma színésznője.

Ugy látszik, igazuk van a szellemeknek!

Gondolatok az év utósó napján.

A Bars számára írta: Lévai Sándor.

Életünk nem egyéb hosszú sülyedésnél. Az ifju mosolyogva néz a gyermek magas álmaira, a férfi nem erti többé ifju korának tiszta lelkesülését, az agy el-ijed a férfi büszke feltételei előtt, s így sülyedünk a sirba, miután előbb porba görnyedünk, miután előbb részenként mindent elvesztünk, miért élni érdemes vala . . . Ezt írja a legbülesebb magyar írók egyike a karthausi nagy költője. Valóban igazza van e sötét soroknak. A legnemesebb küzdéseket, a legönzetlenebb szolgálásokat meg nem értik az emberek s a legmél-tatlanabb sirok gyakran a legnagyobb szellemek fölött domborulnak. Van a Sylvester-napjában valami keserű fájdalom, melynek határai végtelenre terjednek. A mulandóság tragikuma s közös sorsunk gyásza érinti szívünk legérzőbb hurjait. Valamennyien oda jutunk a hová most az óév jut, ahol megdőbbsenve áll az em-beri ész. Valamennyien odaérünk, ahová emlékeink tárgyai értek. Ha az örök megpihenést, a fájdalmak örök békekötését s a szeszélyes remények kacézkodá-sának megszüntét mennyországnak nevezzük: akkor ebben a tulvilágban kiki megfogja találni a maga boldogságát.

e megtisztult szerelem kiemel a föld fojtó légköréből, s levegőzve a földi alakot az ember egy szebb, egy tündéribb világba képzelet magát, hol vígabban csörög a patak, illatosab a lég, édesebb a harmat, lágyabban sutog a szellő, himesebb a mező, szebbek a dalok, hol a lélek egy dícsőbb lét isteni mámorát iszszá. . . . Dehogy e szerelmet érezhessük, tenni kell. . . ! Minden álom, a mi tettbe nem megy által. . . . Tégy! és érezni fogod, miként szórt el a természet szerelmet mindenhol. Hisz a dal is azt mondja:

Szerelem van minden fűben, fában,

Szerelem van minden kis virágban.

E szerelem kapcsolja össze az egész mindenséget, e szerelem köti össze lelkeinket. . . . Most, midőn az óév ravatalnál állunk, midőn lelkünket egy fájó gondolat ragadja messze . . . messze. . . Midőn mindenki borzadva gondol a jövőre, nyujtsunk egymásnak baráti jobbot, e szerelem fűzze szorosán egymáshoz lelkeinket. . . . A siron tul úgy sínes más csak szerelem.

* * *

Fűdje feledés a mult fájó képeit, s erősítse uj harezra lelkeinket a tudás, hogy „örök mult“, „örök álom“, nincs; mert az élet olyan, mint egy vészes éjszaka, mely után elevenítő reggel virrad. . . ! Az év haldoklik, de mint a regebeli csoda-madár, phönix önhamvaiból új életre ébred. . . . S most, e megható pillanatban rójjuk le a legszentebb s legfájdóbb kötele-séget . . . , mig ami ravatalunk fölött is diadalmat ünnepel a mindent kegyetlenül leromboló halál.

* * *

Vad vihar zug künn az éjben, a fergeg örült tánczezal rohan át sikon, bérczen, megrázva a büszke bérczi bükköt, mely csikorogva, hajlong az éjben. . . a varjak vészes kározással szállnak fáról-fára. . . . Valaki haldoklik. . . . Isten veled óév. . . .

* * *

„Ave Mária“-ra csendül. . . . Imádkozunk! . . . Boroljunk a ravatalra, sirjuk el utósó, bucsu könnyeinket, s aztán mosolygó arczal üdvözljük a hajnal, mely kelet felől dereng, melytől reményeink és vágya-ink teljesülését várjuk.

— Üdvözlégy újév hajnala! . . .

— Üdvözöllek nyájas olvasóm!

vesztegés s a régi szokásokhoz való ragaszkodás. A szokás, melynek megrongált malmában a szellemi táplálékot egyformán örülgetjük, közönyössé teszi a tanítót foglalkozásának fő tárgya iránt. E közöny tényével lépten-nyomon találkozik, így pl. a Néptanítók Lapja, melylyel a kormány a tanítók tovább képzésére utat s módot nyújt, felvágásra sem méltattatik; régi dolgok azok — mondják —; ismereteim árán szereztem meg diplomámat. A diploma — kedves nyámfia — csak a mellett tanuskodik, hogy a tanítóképzőben a legelső ténykedéshez szükséges elemekre szert tettél, de nem arról, hogy evvel, mint eszközzel a tanügy miveletlen talaját állandóan művelhesd! Ha ez eszközzel, kellő acélosztatás nélkül, tanügyünk parlagon hevert talajába csak egyet is vágasz: eszközöd esorbája lehetlenné teszi a talaj további, kellő művelését. Tudd meg, hogy diplomádhoz kötött tudományod igen korlátolt, s ha e korlátokat önerődön nem tágitod, s nem látod be, hogy a mit tudsz, az felette kevés, akkor szellemed korlátolt láthatára köré chinai falat húszas: tudakossá, neveltségessé s szánnandóvá válsz.

Egy évtized óta hirdetett eszméket, s ezek megvalósítására célzó eszközöket ismerő, s az ügyszere-tettől áthatott kebel, látva tanügyünk tehetetlen, primitív voltát: elborzad s fásult fájdalmat érez szívében. Azt hitte, hogy a régi inkább szellemelő, mint fejlesztő iskolamesteri slendrian methodus már csak egy őslénytani szörny, melynek lételét ma csak a paedagogia történetéből tanulmányozhatni s ime fájdalommal kelle meggyőződnie, hogy e mamuth Fenyő-Kosztolán és vidéke iskoláiban még mindig él és mozog!*)

Csoda-e, ha kötelességünk ily teljesítése mellett a társadalomban minket megillető helyet nem foglalhatunk el? Ha az előre haladó művelődés minket megillető s kötelező nivóján akarunk állani: akkor elodázhatlan kötelmünk a társadalommal szemben, — melynek közbiralmi jogosultságát elutasítanunk nem szabad, magunkat tovább művelni. Ha a szellemi művelődés eszközei felkarolásával oly öntudatos tényezőkké emelkedünk, kikkel számolni lehet és számolni kell, úgy legkisebb okunk sines aggódní, hogy a társadalom méltó helyet biztosít számunkra.

A gyengeség, beteges tulbuzgósága tanítóink ama nyilatkozata, hogy a követelésnek ellenkövetelése is van, s hogy a követelés teljesítésétől távol állunk addig, még a tanítóikar díjazása a többi hivatalok szolgálói díjazásával egy vonalon áll. Kétségtelen, hogy a társadalom többre nem igen érdemes, mint amennyit produkál, vagy megtűr; de lépünk csak az abstrakció régiójából a konkrét valóság talajára: vajon nem találkoznunk-e a magyar társadalom — korunkban — sok olyan tényével, mely még egyfelől a tanítói kar nagy hivatását hirdeti, másfelől az ezen hivatás betöltésére szolgáló eszközökről sem feledkezik meg. Ne legyünk elfogultak s ismerjük el, hogy a kormány,

*) A napokban mi is egy gesztőzei tanítótól kaptunk levelet, melyből következtetve, íróját méltatlannak tartjuk a diszes, tanítói névre. De nem koránál, hanem műveletlenségénél fogva. Szerk.

törvényhozás s társadalom egy évtized óta szembe-tető tényekkel adták jelét annak, hogy figyelmök tárgyai közt a tanítói kar helyzetének javítása is helyet foglal.

Önmagunk és hivatásunk iránti kötelesség, koronként magunk ügyvédeiből, magunk bírúvá lennünk. Legyünk önmagunk bírái s vegyük számba, igényeinkkel párhuzamosan fejlődött-e kötelesség érzetünk s szolgálatainkkal erősítettük-e jogainkat? Végzés ez: igényeink igen felcsigazottak a kötelesség érzetével szemben; s szolgálataink gyarlósága nemhogy erősítette, de gyengítette jogainkat; működésünk sikerei megingatták azon véleményt, hogy a népműveltség s a népjólét a népiskolában gyökeredznék stb. Csoda-e ha a társadalom nem tűr meg kebelében s helyzetünk javítására nem is gondol?

Ne hidd kedves atyámfia, hogy rólad ezeket írni, jól esik az én lelkeimnek. Csak a tényt leplezetlenül, tükröz gyanánt, tárám eléd: lásd magad és okulj! Lehet, hogy szavaim sokaknak nem fognak tetszeni, nem tetszeni, de használni akarok. A görög erkölcsöket a népnek fülbemászó hizelgést zengedező sophisták tették tönkre, őket a nép Sokrates-sel szemben nagyoknak mondotta s e közben maga rohamosan sülyedt. A ki ily módon magát, a tanítóság által, nagygyá tenni akarja, legtöbbet árt az ügynek; sokkal több szolgálatot tesz vala a közügynek, ha annak nagygyá tételére keserű igazságok kimondásával is óhajt befolyjni.

Tehetetlenségi helyzetünk tarthatlan továbbra. Egy alkalmas időben tett új lökés, új erő tevékenységre indíthat. Ne várjunk idegen helyről jövő lökésre, ez csak szégyent hozhat fejünkre, saját keblünkben is kifejthetjük ezt. Alkossunk egész megye tanítóságára szóló általános, s egyes járásokban fiókköri egyleteket; ezek bizonynyal lóditanak egyet tehetetlenségünkön!

Maróthy.

LEVELEZÉS.

Budapest, december 28, 1881.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Midőn uraságod a Bars című lapot megindította, láthatta, hogy megyénk notabilitásai pártolólág állottak sorompóba azon akadály legyőzésére, mely egy ily vállalatnál mutatkozik. És az eredmény, önérettel mondhatja, fényes; mert nemesak a már-már a közügyek iránt közönnnyel viseltetöket újra harezra hívni sikerült; nem csak a lévai főgymnasium ügye nyert megoldást mert hisz e lap pendítette meg az eszmét legelőször; sőt a vasut körüli eszmék tisztázása stb. is köszönik e lapnak létöket; hanem e lap tette serkentette a megyétől távollévoöket is, értem itt a Budapesten tartózkodó bars megyei illetőségöket.

Egyetemünkön ugyanis évek óta fenáll azon szokás, melynél fogva egy megyei egyetemi hallgatói egyletté alakulnak, és társas kört alkotnak. Van ilyen sok. De bars megyei illetén kör, jelenleg itt ninesen.

Azért mi egyetemi hallgatók elhatároztuk egy ily kör alakulására a kellő lépéseket megtenni. Pályatársaim közül többen engem biztak meg ezzel; megbiztatásomhoz képest egy aláírási ivet készítettem, amelyre mindazok, kik ezen létesítendő körbe lépni óhajtanak, ebbeli szándékukat az ivre való névaláírás által jelzik. — De miután így tapasztaltam, hogy a bars megyei illetőségű egyetemi hallgatók száma alig 15, egynehány társammal együtt elhatároztuk, hogy a létesítendő kör nem lesz tisztán egyetemi társaskör, mert így, a tagok csekély száma miatt, célunkat alig érhetnők el; hanem magába fogad ezen kör minden Budapesten tartózkodó bars megyei illetőségű, legyen az akár egyetemi hallgató, akár közéletanodai hallgató, vagy kereskedő, irnok, hivatalnok és egyáltalán az értelmiségi osztályhoz tartozókat. Ily uton és módon van reményünk, hogy a tagok száma a 30-at megközelíti, a mi egy kör létesítésére kezdetben kielégítő. (Talán Bars- és Hont megye ifjusága együttesen alkothatná meg a kört?! Szerk.)

A létesítendő „Bars megyei társaskör“ célja volna szegény bars megyeiek segélyzése, a társas öszlét előmozdítása, megyénk viszonyainak folyton szemmel kísérése, önképzés stb. Az aláírások javában folynak és semmi kétség sem forog fenn arra nézve, hogy januárban az alakuló gyűlést megtartani képesek ne lennünk. Első teendőink lesznek az eszmék tisztázása, vagyis az alapszabályok szerkesztése és azoknak megerősítése. Hogy célunkat minél könnyebben elérhessük, megyénk előkelöit, főurait stb. fogjuk gyámolításunkra fölhívni, első sorban országos képviselőinket. De a közvéleményt is szeretnők megnyerni, mi végre uraságodat fogjuk felkérni körünk nevezetesebb ügyeinek becses lapjában helyt adni. *)

Mindeddig csak kezdeményezés és jó szándék az egész; de erős akarat harezol mellette, „az erős akarat pedig előbb-utóbb, de borostyánt arat“. Végül, midőn jelen soraimat becses lapjában való felvételre kérném, Uraságodat is felkérem szándékunk létesítésének előmozdítására.

Kiváló tisztelettel: többek nevében: **Stangel József**, II. éves joghallgató.

*) Nagyon szíveesen nyitunk tért. Üdvözlöjük a nemes örekvést! Szerk.

Nyiltér. *)

Egy okszerű mezei gazda körülbelül 100—200 holdból álló kis haszonbérletet keres. A levelek „E W. 10.“ jegy alatt poste-restante **Somosujfaluba** (Losonc mellett) intézendők.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor**.

Egy nagybecsű

találmány méltánylása.

Legfelsőbb nyilatkozatok.

I. Vilmos német császár: „az ön pompás maláta-kivonata,“ Ferencz József osztrák császár: „örömmel tüntetem önt ki.“ A szász király: „a királyné anyjának igen jót tesz.“ A dán király: „gyógyhatását tapasztaltam.“ A meklenburg-swerini nagy herczeg: „elismerésemet.“

Gyógyjelentés.

Tekintetes ur! Nem mulaszthatom el ez alkalommal önnek tudomására juttatni, miszerint nóm az ön maláta-sörét már fél év óta a legjobb sikerrel használja gyengeségi állapotára és köhögése ellen; mert míg nóm már évek óta ősszel és tavasszal daczára annak, hogy egész patika gyógyszereket fogyasztott el, mégis a leggyötrőbb köhögéstől kizoztatott s ereje egészen elfogyott, a maláta-sör használata óta minden köhögéstől ment s erőteljes kinézést nyert. Továbbra is fel fogja a maláta-sört használni. Jelen bizonyítványomat azon megjegyzéssel állítom ki, miszerint a maláta-sör használatához igen kísérkedve nyultam, most azonban annak határozott pártolója lettem.

Kérem 58 palaczk maláta-kivonata-egészségi sör és 12 zacskó maláta-melleczukorkának megküldését.

S.-A. Ujhely, 1881. május 14.

Tisztelettel GROSS RÓBERT az osztrák magy. északnyugoti vasut inspektora.

HOFF JÁNOS FÉLE FIÓKÜZLETE

Nyiregyházán csakis: KORÁNYI IMRE ur gyógyszer-tárában és Hibján S.-nál. Raktár Budapest: Zeibárus-utca 7. 1.-1.

Utazó ügynökök ismeretlen cégek varrógépeit magas áron kínálják, előpénzeket vesznek föl és azután rossz gépeket küldenek utánvételek mellett.

E vidéken ilyenektől rendelni fölöslegessé válik, miután nálam mindig vannak raktáron

Howe, Singer, Wehler & Wilson, Badenia és Anger
varrógépek

és minden előleg nélkül, 75 kros, de még kisebb részletfizetésre adom azokat,

5 évi jótállás mellett

Családi célokra ajánlom a **Singer-gépeket**, n e g y v e n forintért.

FISCHER MIKSA

kereskedésében Léván.

38.-1.

A bars megyei gazdasági egylet 1867-évi kiállításán dicséző oklevelet nyert

Medveczky-féle

édes mustár,

mely nem csak mint izletes mellékétel, — de egyuttal emésztési zavaroknál s gyomorhurutnál is a legjobb sikerrel alkalmazható szer.

Kapható Léván: **MEDVECZKY SÁNDOR** gyógyszer-tárában.

Budapesten: **Brázay Kálmán** nagykereskedőnél.

3.-1.

Egy nagy üveg ára 60 kr.